

AHLAK TANIMI
ETİK KAVRAMI
ETİK DEĞERLER
İŞ ETİĞİ VE MÜHENDİSLİK
KSS PROJELERİ İLE İLİŞKİSİ

Çağrı ÖZGAN

AHLAK TANIMI

Kelimenin en dar anlamıyla, neyin doğru veya yanlış sayıldığı (sayılması gerektiği) ile ilgilenir.

AHLAK TANIMI

Terim genellikle kültürel, dinî, seküler ve felsefi topluluklar tarafından, insanların çeşitli davranışlarının yanlış veya doğru oluşunu belirleyen bir yargı ve ilkeler sistemi kavramı ve/veya inancı için kullanılır.

AHLAK TANIMI

- ◉ **Ahlak** kelimesi hulk'un çođulu olup huylar, seciyeler anlamına gelir.
- ◉ Yanlış ve doğrular hakkındaki kavram ve inançlar çoğunlukla bir kùltür veya grup tarafında genelleştirilir ve kanunlaştırılır.
- ◉ Bu tür bir kanunlaşmanın uygunluğu da *ahlak* olarak anılabilir.
- ◉ Uygulamayı kabul eden bireyler AHLAKLI olarak tanımlanırken, reddeden bireyler ise DEJENERE olarak tanımlanabilir.

ETİK KAVRAMI

- AHLAK BİLİMİ olarak tanımlanabilir.

ETİK KAVRAMI

Sözlük anlamı olarak etik; töre bilimi, ahlak bilimi, ahlaki, ahlakla ilgili olarak tanımlanmaktadır.

Etik, ahlaki olanın özünü ve temellerini araştıran bilim, insan davranışları ile ilgili problemleri inceleyen felsefe dalı olarak tanımlanmaktadır.

Etik, ahlak felsefesidir.

Etik, insanın bütün davranış ve eylemlerinin temelini araştırır

ETİK KAVRAMI

- Günümüzde etik kavramı, daha çok iş hayatı içerisindeki davranış biçimlerini irdeleyen, düzenleyen bir disiplin olarak görülmektedir.

Ahlak kavramı ise, kişilerin sosyal yaşam içerisindeki ilişkilerini düzenleyen bir disiplin olarak görülmektedir.

ETİK KAVRAMI

- Etik, çeşitli soru ve sorunları sorar ve bunları inceler;

birisinin ahlaki bir durum veya görüşü nasıl kanıtlayacağı

("normatif etik")

ETİK KAVRAMI

- Etik; bireyler arasındaki ilişkileri bir bireyin diğer bireylere yönelik eylemleriyle uyguladığı ilişkileri incelemekle yetinmez, olanın yanı sıra olması gerekeni de araştırır. Çünkü etiğin amacı sadece bireylerin birbirlerine nasıl davrandıklarını öğrenmek değil, ahlaki ilke ve değerlerin birey ve toplum yaşamındaki önemini kavramak ve insanlara nasıl davranmaları gerektiğini de öğretmektir.

ETİK DEĞERLER

- Etik, değerler kanunlar tarafından sınırları belirlenmiş davranışların dışında kişinin, toplumun kendisine olan güven ve beklentisine uygun olarak hareket edebilmesidir. Etik değerler toplumsal düzeni kazanabilmek için kamu hizmeti yapanların dikkat etmesi gereken ilkelerdir.

ETİK DEĞERLER

- 1) Toplumun çıkarlarını kendi çıkarlarının önünde tutma,
- 2) Kendilerini parasal anlamda başkalarına bağımlı hale getirecek ilişkiler içerisine girmeme,
- 3) Tarafsız olma,
- 4) Hesap verebilir olma,
- 5) Şeffaflık,
- 6) Açıklık ve dürüstlük,
- 7) Davranışlarla birimin etik ilkelerini uygulamak,

İNSANDA ETİK DUYGUSU NASIL OLMALIDIR?

- ◉ Dürüst
- ◉ İnsana ve insan haklarına saygılı Sabırlı ve anlayışlı
- ◉ Duyarlı ve hoşgörülü
- ◉ Adil ve eşit davranan
- ◉ Uyumlu ve paylaşımcı
- ◉ Samimi ve güvenilir
- ◉ Şeffaf ve hesap verebilir

İNSANDA ETİK DUYGUSU NASIL OLMALIDIR?

- ◉ Gayretli ve cesaretli
- ◉ Kamu yararını gözeten
- ◉ Yaşamı kolaylaştırmaya çalışan
- ◉ hizmet kalitesini yükselten
- ◉ Örnek olan
- ◉ yasalara ve kurallara uyan
- ◉ Mesleki ve bilimsel sorumluluk taşıyan
- ◉ Yasadışı işlerden uzak duran
- ◉ Görevini yaparken dil, din, ırk, cins, siyasi düşünce, felsefi inanç, mezhep ayrılıklarından etkilenmeyen

İNSANDA ETİK DUYGUSU NASIL OLMALIDIR?

- ◉ Yetki ve sorumluluğunu yerinde ve doğru kullanan
- ◉ İşini doğru ve severek yapan
- ◉ Sahiplenen
- ◉ Kendini geliştirmek için gayret sarf eden
- ◉ Şikayet ve önerileri dinleyen
- ◉ karşıındakine değer veren
- ◉ Verdiği sözleri tutan, ahde vefa duygusuna sahip insanlar olmalıdır.

İŞ ETİĞİ VE MÜHENDİSLİK

- ◉ Etik, insanların kurduğu bireysel ve toplumsal ilişkilerin temelini oluşturan değerleri, normları ve kuralları, doğru-yanlış, ya da, iyi-kötü gibi ahlaksal açılardan araştıran bir felsefe disiplini dir. Ahlak ise bir toplum içinde kişilerin benimsedikleri ve uymak zorunda buldukları davranış ve kuralları ifade eder

İŞ ETİĞİ VE MÜHENDİSLİK

- ◉ İş hayatında “ahlak” kavramı yerine “etik” ve “meslek etiği ilkeleri” kavramları kullanılmaktadır. Etik; yasalar ile ilişkili olup, ahlak ilkelerine ve toplum kurallarına dayanır. Böylece ahlak, etiğin konusunu oluşturur.

İŞ ETİĞİ VE MÜHENDİSLİK

- Meslek dallarının en doğru ve en iyi biçimde yapılabilmesi için etik her meslek dalında gerekli ve belirleyicidir. Bu noktada, meslek etiği, özellikle doğrudan doğruya insanla ilgili mesleklerde uyulması gereken davranış kuralları olarak tanımlanabilir. En önemli yanı ise, dünyanın neresinde olursa olsun aynı işi yapan meslektaşların bu davranış kurallarına uygun davranmalarının gerekli olmasıdır

İŞ ETİĞİ VE MÜHENDİSLİK

- BU NEDENLE MESLEK ETİĞİ EVRENSELDİR.

İŞ ETİĞİ VE MÜHENDİSLİK

- ◉ Meslek etiğinin ilgili dallarından biri de mühendislik etiğidir. Mühendislik etiği 1970'lerin sonunda bir okul disiplini olarak kabul edilmiş, 1980'li yıllarda projelerde daha açık olarak tanımlanmış ve disiplinler arası bir olgu olarak kavramlaşmıştır.

İŞ ETİĞİ VE MÜHENDİSLİK

- ◉ Bugüne baktığımızda ülkelerin gelişmesinde teknoloji ne kadar önemliyse, teknolojinin gelişmesinde de mühendisin o kadar önemli olduğunu görmekteyiz. Hatta mühendis, teknolojinin tam da odağında durmaktadır. Çünkü mühendis, bilimi teknolojiye dönüştüren unsur olmanın yanında, yarattığı teknolojiyi toplumun ihtiyaçlarını karşılamak için kullanandır aslında. Bu nedenle mühendis, bilimle toplum arasında bir köprüdür.

İŞ ETİĞİ VE MÜHENDİSLİK

- Bir mühendisin kendi alanındaki bir teknolojiyi en üst düzeyde takip etmesi, uygulaması ve sorumluluk alarak yol gösterici olması gerekir. Bu sebeple mühendislik etiği ilkelerince, mühendisler mesleki görevlerini yerine getirirken toplumun güvenliğini, sağlığını ve refahını en önde tutmalıdır. Sadece kendi uzmanlık alanlarında hizmet vermeli, hizmetlerinin geçerliliği konusunda mesleki itibarlarını etkileyecek haksız rekabete girmemelidir. Mesleki onurunu, doğruluğunu yüceltmek için çalışmalıdır.

İŞ ETİĞİ VE MÜHENDİSLİK

- Mühendislik eğitiminde daha çok yeni olan etiğin önemini arttıran toplumsal ve teknolojik gelişmeleri özetleyecek olursak;
- i-Çevresel ve sürdürülebilir kalkınmanın sivil toplum örgütlerinde ve endüstriyel üretimde önem kazanması;
- ii-) Bilişim teknolojisindeki gelişmelerle birlikte, entelektüel hakların gündeme gelmesi;
- iii-) Önemli teknolojik kazaların görsel ve işitsel basın aracılığıyla uzman görüşleriyle birlikte ayrıntılı olarak kitlelere yansıtılabilmesi şeklinde belirtebiliriz.

İŞ ETİĞİ VE MÜHENDİSLİK

- Mühendislik eğitiminde daha çok yeni olan etiğin önemini arttıran toplumsal ve teknolojik gelişmeleri özetleyecek olursak;
- i-Çevresel ve sürdürülebilir kalkınmanın sivil toplum örgütlerinde ve endüstriyel üretimde önem kazanması;
- ii-) Bilişim teknolojisindeki gelişmelerle birlikte, entelektüel hakların gündeme gelmesi;
- iii-) Önemli teknolojik kazaların görsel ve işitsel basın aracılığıyla uzman görüşleriyle birlikte ayrıntılı olarak kitlelere yansıtılabilmesi şeklinde belirtebiliriz.

İŞ ETİĞİ VE MÜHENDİSLİK

- mühendislik etiğine ilişkin ders kitaplarının başlıca konuları şu şekildedir:
- Mühendisin kamu güvenliği ve refahına ilişkin sorumluluğu nedir?
- Güvenli bir tasarım ne kadar güvenli olmalıdır?
- Mühendisler risk olgusunu teknik uzmanların açısından mı, kamunun açısından mı, yoksa başka bir açıdan mı ele almalıdırlar?
- Çıkarlar çatışması nedir ve çıkarlar çatışmasının nesi yanlıştır?
- Aykırı bir davranışa ya da güvensiz bir tasarıma tanık olduklarında mühendislerden işverene dur demesi beklenmeli midir?
- İnsanların hayatı söz konusuysa ne yapılmalıdır?
- Mühendislerden mesleki sırları açıklamamak kuralı ile edinilmiş bilgilerini bir işten diğerine geçtiklerinde onlara bir yaşam sağlamak için gerekli olsa da bu kurala uymaları mı beklenmelidir?
- Hediye kabul etme konusunda hangi kurallara göre davranılmalıdır?

KSS PROJELERİYLE İLİŞKİSİ